

DET GRØNNE SKIFTET

Økologisk landbruk i Norge er under press

Nationen dyrker bildet av Norge som annerledeslandet hvor landbruket er nærmest perfekt som det er, og økologisk landbruk er et overflødig pengesluk for offentlige midler.

Den politiske målsetningen er borte, og antall økologisk drevne gårder synker fra år til år.

Storslegga ble brukt på forsida og side 3 i Nationen onsdag 26. august, da vi kunne lese at økologisk mat knapt gir mening og merverdi i et land som Norge. Det er provoserende når Hans Bårdsgård mener at økologisk landbruk selv får ta skylda for nedgang og manglende interesse. Man er nemlig ikke flink nok til å framheve de negative sidene ved konvensjonell drift.

Dagen etter presenterte avisa et landbrukspolitisk manifest over mange sider. Her var det fine betraktninger om levende matjord, behov for rekanalisering, og å produsere mindre, men bedre. Påfallende er at den driftsformen som faktisk er nærmest til å gjennomføre slike målsetninger, ikke nevnes med ett ord.

Økologisk landbruk hetses, usynliggjøres, kritiseres. Det finnes knapt en politiker eller meningsdanner, med hederlig unntak for en og annen kokk, som står opp for denne driftsformen. Forbruket øker mens norsk produksjonen avtar, selv om mange matvarekjeder knapt tilbyr økologisk mat. Likevel er det vanskelig for norske bønder å utnytte denne muligheten. For samvirkebedrifter, grossister og butikker innebærer økologiske produkter ekstra arbeid og større risiko for svinn. Rekorder

Økologisk: Norge trenger økologisk landbruk i det grønne skiftet, skriver Anne-Kristin Løes.

Foto: Colourbox

og annet direktosalg øker i popularitet, men er et dårlig alternativ for bønder med stor produksjon.

Situasjonen er krevende. Økt, og stabil, etterspørsel etter økologisk mat fra offentlige aktører vil sannsynligvis være det mest effektive overordna grepet, hvis noen skulle ønske å endre på dette bildet. Motkreftene er mange, og medspillerne både få og slitne. I andre land, som Danmark, er det en gjennomgående oppfatning at en aktiv og betydelig

økologisk sektor er med å gi hele landbruket et kvalitetsstempel. Dette har vært avgjørende for at økologisk landbruk i Danmark er en suksesshistorie.

Nationen dyrker bildet av Norge som annerledeslandet hvor landbruket er nærmest perfekt som det er, og økologisk landbruk er et overflødig pengesluk for offentlige midler. Mange gløder for fruktbar jord og regenerativt landbruk, men nevner sjelden økologisk landbruk som en ramme for

slike satsinger. Slik usynliggjøres og bagatelliseres noe som i mange andre land er en viktig samfunnsdrende kraft. Norge trenger økologisk landbruk i det grønne skiftet!

Jeg har arbeidet i mer enn 30 år med faglige bidrag og undersøkelser for å få flere norske bønder til å ville og kunne drive økologisk. Ved arbeidsplassen min, Norsk senter for økologisk landbruk, har vi bestandig hatt som filosofi at vi skal spre kunnskap uten å rakke ned på konvensjonell produksjon. Jeg tror fortsatt at denne filosofien er fornuftig, men det hadde vært ønskelig om flere meningsdannere enn Nationens egen Kari Gåsvatn kunne vært med å peke på negative sider ved konvensjonell produksjon. De finnes.

Anne-Kristin Løes

Tingvoll

Kvalitetsstempel

«Motkreftene er mange, og medspillerne både få og slitne. I andre land, som Danmark, er det en gjennomgående oppfatning at en aktiv og betydelig økologisk sektor er med å gi hele landbruket et kvalitetsstempel.»

MATMERKING

EU-forordningen vi bør elske!

Misbruk av flagg på matemballasje er en så het potet at til og med EU har godkjent en forordning som skal sørge for åpen og ærlig kommunikasjon om matens opprinnelse. Nettopp det Nyt Norge gjør hver dag. Velkommen etter!

Snakk om lissepassing for å bruke Nyt Norge. Mens matprodusenter i EU-land må veie, måle og finne ut av hvor mye tysk råvare det må være i et produkt for å kalle det tysk, trenger matprodusenter i Norge, som kvalifiserer til å bruke Nyt Norge, bare å bruke merket. Enklere kan det ikke bli – og forbrukerne vil juble.

Tydelig og ærlig forbrukerkommunikasjon er mantra i EU-forordningen 2018/775, et ekko av hva Nyt Norge har vektlagt siden 2009. Forordningen legger i god EU-stil opp til kompliserte regnestykker og tolkninger: Hvor mye norsk råvare kreves? Skal maten være foredlet i Norge for å være norsk eller kan råvaren

Kommunikasjon: Vi kommer lengst med åpen og ærlig kommunikasjon om matens opprinnelse – EU har skjont det, skriver Nina Sundqvist i Nyt Norge.

Foto: Mariann Tvette

være norsk og produsert i utlandet? Og hva med sammen-satte produkter der det brukes smakstilsatte ingredienser vi overhodet ikke dyrker: pajsjonsfrukt, vanilje og ris?

Kravene for å bruke Nyt Norge er strenge og henger sammen med et kontrollsystem fra bonden og helt ut til forbrukeren. Tilfredsstillende produsentene kravene våre –

er til og med EU enig at du er norsk nok: Alltid 100 prosent norsk kjøtt, melk og egg, og aldri mer enn 25 prosent importert råvare i sammensatte produkter, samt foredlet i Norge. Nyt Norge som felles konkurransestrategi var myndigheter, bønder, industri og dagligvarehandel enige om i 2009. Merkeordningen har vært en suksess som har

bidratt til den sterke posisjonen norsk mat har. Nå brukes det på 4000 produkter fra 104 bedrifter – og vi har plass til flere.

Noen ganger er det et bevisst valg fra produsentene å ikke merke tydelig hvor maten kommer fra. Forbrukeren har nemlig verken tid eller forstørrelsesglass med seg i butikk. Konsekvensen er at mange matvareprodusenter surfer på «norskhet» og folk føler seg lurte, noe hele bransjen taper på.

Norsk mat og drikke har solid tillit i folket og har skyhøy kvalitet. Så kjære matbransje: Bruk Nyt Norge og bygg videre på den forbrukertilliten som vi alle må gjøre oss fortjent til hver dag. Og vær like tydelig på hvor maten kommer fra på importerte produkter. Vi kommer alle lengst med åpen og ærlig kommunikasjon – EU har skjont det. Derfor bør vi alle elske forordning 2018/775!

Nina Sundqvist

Administrerende direktør i Matmerk

POLITIKK

Skape mer og inkludere flere

På lederplass skriver Nationen 27.08 om hvordan Erna har brukt opp sitt økonomiske handlingsrom. Det er ingen tvil om at vi går trangere tider i møte, men den økonomiske styringen i Norge er god.

Siden 2013 har regjeringen ført en ansvarlig økonomisk politikk for å gjøre oss mindre oljeavhengig, øke omstillingsevnen og gi norsk økonomi flere bein å stå på.

Vi har gjennomført rekordhøye investeringer i samferdsel, løftet skole, utdanning og forskning i kombinasjon med at vi har lettet skattebyrden på bedriftene.

Nasjonen ser ut til å glemme at statlige jobber ikke bare handler om byråkrati, men også om flere politifolk, flere ansatte ved høyskoler og universiteter, i forskningsmiljøer og ved sykehusene våre.

Da krisen traff oss, hadde Norge et langt bedre utgangspunkt enn de fleste andre land. At vi har bygd reserver i gode tider, sikret solide statsfinanser og banker med ekstra buffere, har gjort det mulig å sette inn kraftfulle tiltak i møte med den største krisen i norsk økonomi i etterkrigstiden.

Norge har brukt flere hundre milliarder kroner for å møte den umiddelbare bremsen i norsk økonomi, gi inntektssikring til folk, unngå masseoppsigelser og bidra at folk skal ha en jobb å komme tilbake til etter at vi er ute av den mørke tunnelen.

Norsk næringsliv står ennå i en ekstremt krevende situasjon. Og selv om ledigheten er redusert, er det fortsatt over 200 000 mennesker som leter etter en jobb. Det er alt for mange. Derfor er det avgjørende at vi får ledigheten ned og jobbskapingen opp.

Dette er ikke tiden for skatteøkninger. Hverken for de som skaper nye private jobber – eller for de som sliter for å få hverdagen til å gå rundt på grunn av koronapandemien.

Norges vei ut av krisen handler om å skape mer og inkludere flere. Og dette har vi konkretisert i fem tydelige mål:

- Vi skal få folk tilbake i jobb.
- Vi skal sikre flere bein å stå på og vekst i privat næringsliv.
- Vi skal skape en grønn fremtid.
- Vi skal gjennomføre Utdanningsløftet 2020.
- Vi skal inkludere flere. Alle som kan jobbe, skal få muligheten.

Veien mot disse målene, er både en vei ut av krisen og et godt steg på veien mot å løse de mer langsiktige utfordringene vi står overfor, som er å sikre bærekraft for velferden fremover.

Samtidig med dette, skal vi bevare tryggheten og tilliten i det norske samfunnet.

Krisen utfordrer vår evne til både innovasjon og endring. Vi har alle forutsetninger for å klare det. Evner vi å møte dette på en god måte sammen, kan krisen vise seg å bli et syvmilssteg i retning av et grønnere og mer bærekraftig Norge, et sam-

funn der vi kan skape mer og inkludere flere.

Elin Agdestein

Stortingsrepresentant, Trøndelag Høyre og medlem av finanskomiteen

